

СТОЦЬКИЙ В. І. – студент 4-гу курсу
науковий керівник – **СИДОРОВА І.М.**, кандидат с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТІВ ГОРОХУ ЗА ДОВЖИНОЮ СТЕБЛА

Культура гороху у виробництві України представлена кращими зразками його асортименту за потенційною продуктивністю, технологічністю, якістю. Вони чітко різняться за основними господарсько цінними ознаками. Це відноситься і до морфологічних ознак надземної частини, у тому числі довжини стебла.

Ключові слова: горох, сорт, стебло, довжина.

Горох посівний (*Pisum sativum*) – один з найбільш розповсюджених об'єктів досліджень. Широка генетична мінливість, високий рівень самоzapліднення, значна відмінність ознак дозволяє отримувати відносно нові сорти і гібриди.

Ріст вегетативної маси гороху визначається генетичним потенціалом сорту і відповідністю факторів зовнішнього середовища вимогам культури.

Метою наших досліджень було поставлено вивчення дії кліматичних та ґрунтових умов на довжину стебла сортів гороху різного походження: Девіз (Україна), Мадонна (Німеччина), Світ (Словаччина).

Встановлено, що сорти гороху по різному реагували на зміни погодних умов. При цьому чітко проявились особливості сортів з такого показника, як довжина головного стебла (табл.).

Таблиця – Довжина стебла сортів гороху

№ п/п	Сорт	Довжина стебла, см				
		2022 р.	2023 р.	середнє	± до стандарту	коефіцієнт варіації (V), %
1	Девіз (контроль)	79±1,6	90±1,8	80,5	-	10,2
2	Мадонна	63±1,9	82±1,6	72,5	- 8,0	14,5
3	Світ	59±1,7	76±1,5	67,5	- 13,0	16,4
Середнє по сортах		67	82,7	73,5	- 7,0	13,7

Ріст головного стебла в значній мірі визначається генетичними складовими частинами сорту. Дворічні спостереження за ростом вегетативної частини рослин і виміри стебел виявили вказані особливості представлених у сортів. Всі сорти, що вивчалися, відносяться до середньорослої групи (довжина головного стебла 67,5-80,5 см).

Умови 2022 р. були більш несприятливі для вегетації гороху. Найдовше стебло

було отримане у сорту Девіз (контроль) – 79 см, що перевищувало інші сорти на 20 см. У сорту Світ цей показник знаходився в межах 59 см. Також коротшим за контроль було стебло у сорту Мадонна – 63 см.

Умови вегетації гороху в 2023 році сприяли формуванню більшої надземної частини рослин порівняно з попереднім роком, цьому сприяла достатня кількість вологи в ґрунті та температурні показники повітря під час наростання вегетативної маси. Отримані показники підтвердили тенденцію попереднього року. Найдовше стебло було отримано у сорту Девіз (контроль) – 90 см, що перевищувало інші досліджувані сорти на 14 см (у попередньому році – на 20 см). Менше за контроль було стебло у сорту Мадонна – 82 см, що коротше на 8 см.

Порівнюючи середні показники довжини стебла у сортів гороху за два роки досліджень, слід відмінити що в цілому сорти відносяться до групи перехідних. Довжини стебла коливається від 80,5 см (сорт Девіз) до 67,5 см (Світ). В середньому показник довжини стебла у сортів знаходився на рівні 73, 5 см.

Отже провівши аналіз довжини стебла у різних сортів гороху можемо виділи сорт Девіз, який виділявся найбільшим показником протягом всіх років досліджень і був досить стабільним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безручко О., Загинайло М., Шовгун О., Поповнення ринку сортів рослин: горох посівний (*Pisum sativum* L.). Український інститут експертизи сортів рослин. 2008.
2. Бучинський І.М., Лихочвор В.В. Горох повернувся в Україну. Агроном. 2018. №1. С.184-185.
3. Вовченко А.М., Порівняльна продуктивність сортів гороху та придатність їх до збирання прямим комбайнуванням. Агроном. 2007. № 3. С. 86-87.
4. Дідур І.М. Формування показників індивідуальної продуктивності зерна сортами гороху різних морфотипів. Міжвідомчий тематичний науковий збірник Землеробство. Київ: Екмо, 2009. Вип. 81. С.80-88.
5. Присяжнюк О.І., Калюжна Е.А., Король Л.В. Оцінка сучасних сортів гороху за основними господарсько-цінними ознаками. Збірник наукових праць національного наукового центру "Інститут землеробства НААН". 2015. Вип.3. С. 106-116.